

[Ingerlise Koefoed]

Som sagt mener jeg i hvert fald ikke, at nogen kan være tjent med, at den gode, særprægede, af og til lidt svære, af og til lidt anderledes bog forsvinder ud af børnebogsmarkedet. Det er jo igennem besværet med at sætte sig ind i noget, der er lidt anderledes, det, der ikke lige går ind i øjnene, ørerne eller hjernen, ved at opleve nogle tanker, som man måske ikke selv har tænkt før, og få brugt nogle følelser, som man ikke ellers har så megen brug for, at man vokser i erfaring, viden og indsigt og dermed måske også får et rigere og mere givende liv, end man ellers ville få.

Jeg ved godt, det er meget at sige, at børnelitteraturen har den betydning, men jeg mener det. Jeg mener selvfølgelig ikke, at børnelitteratur alene kan give børn et bedre og et rigere liv, men jeg mener, at børnelitteratur er et meget vigtigt indslag i børnenes liv, og at det er de voksnes forpligtelse at sørge for, at der altid er et tilbud af gode, spændende og anderledes bøger for børn. Det har jeg forstået at et folketingsflertal egentlig er enig med mig i, og om ikke andet kan jeg da glæde mig over det.

I øvrigt vil jeg under udvalgsarbejdet vende tilbage til de ændringer, vi måske kunne gennemføre for, at dette forslag alligevel på en eller anden måde kunne blive gennemført eller andre tiltag på børnelitteraturområdet, som vi i fællesskab kunne finde frem til.

Men jeg takker på børnenes vegne for, at man i hvert fald synes, at det er værd at sige noget om deres litteratur.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 104:

Forslag til folketingsbeslutning om opretholdelse af den faste bogladepris.

Af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.
(Fremsat 28/1 87).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (H. P. Clausen):

SFs forslag til folketingsbeslutning om opretholdelse af den faste bogladepris er jo af født af en bekymring for de følger, det kunne have, såfremt monopolmyndighederne skulle skride til en ophævelse eller en vidtgående indskrænkning af den nu ca. 30 år gamle dispensation, vi har fra monopollovens forbud mod bindende mindstepriser.

Der er almindelig enighed om, at dispensationen fra 1956 bl.a. hvilede på kulturpolitiske betragtninger, herunder hensynet til sikring af et bredt sortiment af titler i den enkelte boglade og i distributionen af bøger i tyndt befolkede områder m.v.

Jeg vil i den forbindelse gerne understrege, at jeg naturligvis vedkender mig mine tidligere udtalelser om det væsentlige kulturpolitiske element, som er indbygget i de faste bogpriser. Nu er situationen imidlertid den, at bogbranchen og Monopoltilsynet er midt i en forhandling vedrørende spørgsmålet om forskellige lempelser i branchens samhandelsregler, som fastprissystemet jo er en væsentlig bestanddel af, og jeg håber meget på en for alle parter fornuftig og rimelig udgang på forhandlingerne.

Når monopolmyndighederne har taget denne sag op, har det utvivlsomt sammenhæng med samfundets generelle udvikling, som også berører dette område. Der er således ikke tvivl om, at en bogs levetid eller omløbstid er blevet kortere, hvilket bl.a. hænger sammen med det forholdsmæssigt meget store udbud af nye titler på bogmarkedet herhjemme.

Det kan derfor være naturligt at tage spørgsmålet op om nødvendigheden af at justere de eksisterende regler for handel med bøger på visse områder, f.eks. med hensyn til muligheden for at lette etableringen af bog-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

handler i de kommuner, der ingen har i øjeblikket.

Jeg har også mærket mig, at Monopoltilsynet ikke vil ophæve forlæggernes ret til at fastsætte faste priser på bøger eller boghandlernes eneret til bogsalg. Man kan så diskutere, hvor vidtgående en sådan justering bør være i det konkrete tilfælde, men jeg synes ikke, det er tiden og stedet at gå ind i en nærmere diskussion af de forslag til ændringer på enkeltområder inden for samhandelsreglerne, som monopolmyndighederne har foreslået.

Jeg vil dog gerne sige, at det forekommer mig vigtigt, også for branchen, at de ordninger, der gælder, er fleksible og i takt med samfundsudviklingen. Det er derfor et stort spørgsmål, om det er rigtigt at gøre opretholdelsen af den faste bogladepris til et lovgivningsanliggende.

I det hele taget – og det er vigtigt for mig – er jeg af principielle grunde modstander af lovgivning på dette område. Jeg mener ikke, at der her skal reguleres af staten. Gør man det, vil man være kommet ind på et skråplan, hvis hældning ingen kender.

Når jeg siger det, skyldes det, at en lovgivning som den, der her ville blive tale om, nødvendigvis måtte regulere hele markedet; den ville blive meget omfattende og detaljeret og herunder forudsætte autorisation af boghandel m.v., når man vil have lovgivet for hele konsekvenssystemet i forbindelse med fastprisen. Det er helt imod regeringens principper, og jeg tror heller ikke, at branchen ville finde det ønskeligt.

Jeg finder stadig, at den faste bogladepris på bøger som princip er et kulturpolitisk gode, men jeg kan i hvert fald i den foreliggende forhandlingssituation, hvis udfald ikke kendes, ikke gå ind for det foreliggende forslag til folketingsbeslutning.

Qvist Jørgensen (S):

Vi går i Socialdemokratiet ud fra, at SF fremsætter beslutningsforslaget for, at Folketinget kan være klar til en hurtig aktion, såfremt de forhandlinger, der foregår for tiden mellem Boghandlerrådet og Monopoltilsynet, falder uheldigt ud. At falde uheldigt ud betyder for os, at Monopoltilsynet får held til at forstyrre eller får held til at ødelægge en god og gennearbejdet praksis, der har været

hovedårsagen til, at vi i Danmark til trods for vort lille sprogområde har kunnet bevare et relativt højt salg af bøger til faste priser, i hvert fald hvis prisen er over de berømte 99 kr.

I bemærkningerne til forslaget har man netop markeret, hvorledes vi i Danmark har en fin og en stigende repræsentation af danske bøger og i øvrigt også et stigende bogsalg, også til trods for bibliotekernes mindre tilbøjelighed til at købe bøger.

Jeg mener, at mange grunde, hvoraf den kulturelle grund er den vigtigste, men også de gode byttemuligheder, kommissionsordningen, markedsføringen osv., taler tydeligt for, at vi, der er enige, skal arbejde for, at det nu kendte system, der ikke angribes af andre end Monopoltilsynet og måske et par enkelte forlagsdirektører, skal bevares.

Jeg synes også, det skal noteres, at der i forhandlingerne mellem Boghandlerrådet, altså fællesorganet for Den Danske Boghandlerforening og Dansk Forlæggerforening, er lagt forslag frem, der skulle sikre, at perioden for fast pris bringes helt ned på 1 år.

Dansk Forfatterforening støtter bevarelsen af fastprissystemet. Jeg har lagt mærke til, at såvel hr. Per Stig Møller – jeg tror, det var først på efteråret i 1986 – som kulturministeren har tilkendegivet deres enighed i disse synspunkter. Ministeren gjorde det jo særdeles tydeligt under receptionen for »Bogen i mediebilledet«, så vidt jeg husker i januar måned i år.

Det, der sker med behandlingen i dag, er altså, at forhandlingspartnerne får et signal og kendskab til, hvorledes et stort flertal i Folketinget stiller sig, og at Folketinget vil gå ind, hvis man ikke kan finde den rette løsning.

Eva Møller (KF):

Jeg vil gerne indlede med at slå fast, at Det Konservative Folkeparti mener, der er mange gode intentioner bag det forslag, SF her har stillet om at opretholde de faste bogladepriser, og vi kan fuldt ud tilslutte os de kulturpolitiske hensigter med forslaget.

Men til trods for dette vil vi alligevel afvise beslutningsforslaget i dets foreliggende form. Vi synes ikke, det er rigtigt, at der skal lovgives på dette område.

[Eva Møller]

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, har vi siden 1956 haft faste bogladepriser i Danmark på grund af en dispensation fra monopolloven, og vi ved også, som tidligere talere har fremhævet, at der i øjeblikket forhandles mellem boghandlerne og Monopoltilsynet om forskellige spørgsmål i bogbranchens samhandelsregler. Fastprissystemet er i allerhøjeste grad en del af disse forhandlinger. Vi tror i Det Konservative Folkeparti på, at de to parter i fællesskab vil finde en god løsning.

Jeg vil gerne understrege, at jeg med en god løsning mener en løsning, der tager kulturpolitiske hensyn, således som også den gældende dispensationsbestemmelse gør det, og det vil sige noget, der bl.a. sikrer et bredt sortiment både i den enkelte boghandel og ude over landet, også i de tyndt befolkede områder.

Men på den anden side skal den løsning, der nås frem til gennem forhandlingerne, også tage hensyn til den samfundsudvikling, der er sket siden 1956, herunder at bogens levetid, som kulturministeren betegnede det, er blevet kortere, og det kunne måske begrunde enkelte justeringer.

Men vi har som sagt i Det Konservative Folkeparti tillid til og tro på, at de to forhandlingspartnere når en god løsning. Endvidere finder vi altså ikke, det er rigtigt at gøre faste bogladepriser til et lovgivningsområde, hvorfor vi må afvise forslaget.

Povl Brøndsted (V):

To små linjer knap og nap på et stykke papir vil, hvis de bliver vedtaget, totalt ændre bogkulturpolitikken i det danske samfund. De to små linjer rører ved en masse principper; de taler både til principperne, til holdning og til følelser.

Det ville for mig at se være en fuldstændig ulykke, hvis vi fik en fri markedsprisdannelse på bogområdet. Vi ville få bøger placeret alle mulige vegne, og vi ville miste vore dejlige boghandlere, som ikke sælger tasker og spejle og alt andet ved siden af bøger, som de eksperter og hjælpere de er, hvis vi gik ud i det frie markeds risiko.

Derfor er vi fra Venstres side i høj grad indstillet på at fastholde fastprissystemet. Vi mener, det har givet en sikkerhed og en tryghed. Den dispensation, der nu har været en

lang årrække, vil vi anbefale fortsætter. Det er da muligt, der skal nogle forhandlinger til, ikke just på selve prisansættelsesområdet, men måske i henseende til, hvor lang tid den faste pris skal stå fast, måske kunne man gøre i et kortere åremål, som vi ser det nogle steder i udlandet.

Vi ønsker at undgå lovgivning på bogområdet, men vi vil følge forhandlingerne mellem boghandlerbranchen og Monopoltilsynet meget nøje, for vi ønsker ikke, at Danmark kommer ud i noget, der ligner et ragnarok på bogsalgsområdet.

Arne Melchior (CD):

Jeg vil gerne sige tak til fru Aase-Olesen, fordi hun tillader en lille ombytning i ordførrækkefølgen.

I øvrigt skal jeg på CDs vegne anmelde, at vi i lighed med Det Konservative Folkeparti og partiet Venstre ligefrem advarer imod lovgivning på dette område, uanset at vi er enige i, at fastprissystemet under den form, vi har det nu, eller en meget lignende, kan og bør fastholdes. Det ville ødelægge det meget vigtige retursystem, hvis vi ikke gjorde det, og flere af ordførerne har været inde på den glidebane, man i det hele taget kunne komme ud på. Det er vældig glædeligt, at der blandt alle de ordførere, der hidtil har været oppe, altså også Socialdemokratiets, er enighed om, at vi skal bevare fastprissystemet. Og da jeg forventer, at også kommende ordførere vil have en tilsvarende indstilling, skulle det dog være underligt, om ikke disse signaler fra landets kulturminister og fra samtlige – eller så godt som samtlige, for hr. Poulsgaards holdning kender man jo aldrig, før han har talt, og det skal man heller ikke – men altså næsten alle partier og ordførere og dermed næsten alle mandater i dette Folketing står bag den indstilling, som kulturministeren har, og den indstilling, der kommer til udtryk fra branchens forskellige grene: forlæggere, forfattere, boghandlere. Det skulle være mærkeligt, om ikke disse signaler blev hørt og opfanget, og derfor føler jeg mig tryk ved, at lovgivning ikke vil blive nødvendig, men at vi kan bevare det meget sunde og for litteratur og kultur gavnlige system, som vi har i øjeblikket.

Aase Olesen (RV):

[Aase Olesen]

Da mit partis ordfører i denne sag ikke kan være til stede i øjeblikket, skal jeg på hr. Bernhard Baunsgaards vegne sige, at Det Radikale Venstre finder det væsentligt, at den faste bogpris opretholdes, og vi er enige i de bemærkninger, der er knyttet til forslaget. Vi vil gerne først lade undersøge, om der ikke fortsat kan gives dispensation, før vi tager endelig stilling til forslaget. Desuden vil det indgå i vores overvejelser, at Forlæggerforeningen for at undgå ophævelse af den faste bogpris har indskrænket kravet om opretholdelse af den faste pris til ét år.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan også tilslutte sig tanken om, at vi fastholder den faste bogpris ud fra et kulturpolitisk synspunkt, og da der er sagt meget om betydningen heraf, behøver jeg ikke gå nærmere ind på det.

Jeg kan også tilslutte mig hr. Arne Melchior's bemærkninger om, at efter den debat, vi har haft i dag, og de forhandlinger, der foregår, næsten må forvente, at forhandlingerne ender med et resultat, vi kan godtage herinde.

Poulsgaard (FP):

Vi kan ikke støtte forslaget.

Ingerlise Koefoed (SF):

At dømme efter de bemærkninger, der er faldet til vores forslag, er så godt som alle partier meget positivt indstillet over for tanken om bevarelse af den faste bogpris, mens en del partier, om ikke alle, er mere ængstelige ved at lovgive på dette område. Det tror jeg må være den rigtige udlægning.

Jeg forstår udmærket, at man ikke er begejstret for at gribe ind i en forhandlingssituation, for det er jeg sådan set heller ikke, og det havde jeg egentlig heller ikke tænkt mig at gøre. Jeg mener nemlig ligesom hr. Qvist Jørgensen og vel også ligesom hr. Bernhard Baunsgaard og fru Aase Olesen, at et signal herfra om, at Folketinget i al almindelighed går ind for bevarelse af den faste bogpris, er lige så vigtigt, som at vi i dag havde sagt, at vi ville lave en lovgivning derom her og nu.

Jeg mener at have fået bekræftet her i dag, at alle synes, det er vigtigt at opretholde den faste bogpris, og at dette skal ske af kulturpolitiske grunde og ikke for på nogen måde

at monopolisere forlagsbranchen eller boghandlerbranchen, eller hvad man nu kunne tænke sig.

Det er jeg glad for, og jeg ser frem til reaktionen i Monopoltilsynet og hos Forlæggerforeningen, som jo i øvrigt har anmeldt en deputation til Folketingets kulturudvalg engang i marts.

Alle her undtagen Fremskridtspartiet er altså enige om, at den faste bogpris er af kulturpolitisk betydning, men jeg ved ikke, om også alle uden for Folketinget er enige om det. Derfor synes jeg, det er vigtigt, at begrundelserne for bogprisens bevarelse kan indgå i de grønne hæfter, og jeg vil derfor tillade mig at gøre rede for, hvorfor vi synes, at bevarelse af den faste bogpris er vigtig.

Til en af disse rædselsfulde fødselsdage, som man har en gang om året – rædselsfulde, fordi tiden går så hurtigt – for nylig fik jeg foræret en bog, som jeg havde i forvejen og den skulle derfor byttes. Men den var købt i Sønderjylland, eller hvor det nu var, og så havde jeg den fornøjelse, at jeg, fordi der eksisterer faste bogpriser her i landet, kunne gå ind i den nærmeste boghandel dér, hvor jeg bor, og få byttet den. Alene det er jo en kæmpefordel, og det er en af fordelene ved at bevare den faste bogpris.

Dernæst er der selvfølgelig det, som vi også talte om før i forbindelse med børnebogen og den gode børnebog, at det er vigtigt i disse år at bevare bogen meget stærkt i mediebilledet. Hvorfor er det det? Hvorfor er bogen vigtig? Fordi bogen altså adskiller sig fra resten af mediebilledet ved at være noget, man kan gå rundt med, noget, man kan læse i i toget, noget, man kan lære noget af, noget, man kan komme til at føle noget af, og noget, man kan lægge fra sig, hvis man bliver træt af at læse, og vende tilbage til lidt efter, noget, man kan læse igen efter nogle år og få store oplevelser ud af, og noget, man kan styrke sit sprog med, og det er vel også vigtigt at forny sit sprog med det. Her kan jeg henvise til Birte Weiss' udmærkede kronik i dag i Politiken, hvor hun netop taler om glæden ved at kunne læse og det vigtige ved stadig væk at læse nye ting.

Det indgår selvfølgelig også i overvejelserne, at man i et lille sprogområde skal gøre noget særligt for den danske bog og også for den til dansk oversatte kvalitetsprægede bog. At man i det hele taget skal bevare bredden

[Ingerlise Koefoed]

og kvaliteten i litteraturudbudet, at der skal være bøger for de mange, at der skal være bøger for de få, at der skal være ny lyrik, at der skal være bestsellers, at det hele skal være der.

Der indgår spørgsmålet om lokalsamfundet og om at bevare boghandelen dér, hvor den er, og helst også få den dér, hvor den ikke endnu eller ikke længere er, og der indgår det, at man kan gå ind i enhver boghandel og få at vide, hvilke bøger der findes om et bestemt emne, og hvad de koster, hvorefter de kan blive fremskaffet fra forlaget, hvis de ikke er der i forvejen, til en pris, som man altså fik at vide på forhånd.

Der er med andre ord mange kulturpolitiske begrundelser for at bevare den faste bogpris. Jeg ved også godt, at Monopoltilsynet i sine sidste meddelelser har fundet på kulturpolitiske begrundelser for at gå imod den faste bogpris, og det går ud på, at det er – jeg ved ikke, om jeg kan læse det sådan – formynderisk at ville bevare den faste bogpris af hensyn til måske især de særlige kvalitetsbøger, fordi, siger Monopoltilsynet, det er folkeligt rigtigt at billiggøre de populære bøger på bogmarkedet. Og det vil ske, hvis man frisætter bogprisen, siger Monopoltilsynet, for så vil det, der kan sælges mest af, naturligvis også falde i pris.

Det er måske en logisk betragtning, men jeg ved alligevel ikke, om det er helt rigtigt, for de sidste eksempler fra Sverige viser nemlig, at det er en sandhed, som skal tages med et gran salt. Bøgernes pris er faktisk gennemsnitlig steget meget mere i Sverige end i Danmark, og det er sket i den tid, hvor Sverige ikke har haft fast bogpris. Derfor mener jeg stadig væk, det er vigtigt, at vi fastholder de faste bogpriser, selv om den litteratur, som vi dermed måske især vil gavnede, er knap så populær i første omgang, hvor den udkommer.

Egentlig synes jeg også, det er morsomt her at mærke sig, at Fællesmarkedet, efter at man har undersøgt muligheden for at bevare eller afskaffe faste bogpriser, har udtalt, at det er noget, man vil overlade til det enkelte land at træffe afgørelse om.

Jeg takker for, at man er enig med os i indholdet af forslaget. At man ikke er enig med os i, at der skal være lovgivning, må vi se, hvad vi kan gøre ved. Det kan være, at

Folketinget engang ender med alligevel af kulturpolitiske grunde at måtte lovgive om bevarelse af de faste bogpriser.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Lilli Gyldenkilde (SF), Agerschou (SF) og Ebba Strange (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om regulering af overførselsindkomster.

(Beslutningsforslag nr. B 142).

I skrivelse af d.d. meddeler boligministeren, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig

Redegørelse om bygge- og anlægserhvervets fremtidige situation.

(Redegørelse nr. R 19).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Lilli Gyldenkilde (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om regulering af overførselsindkomster.

(Beslutningsforslag nr. B 142).